
Broj: 03/10-50-18-43-5/22
Sarajevo, 14.6.2022.

Istraživanje broj: 341
Vrsta istraživanja: KOMP

INTERNI AKT O OBAVLJANJU POSLOVA PROTOKOLA U PARLAMENTIMA

Pripremila:
Sena Uzunović

Istraživanje je namijenjeno poslanicima i delegatima, koji mogu postaviti dodatna pitanja, sugestije i komentare na email adresu: istrazivacki.sektor@parlament.ba.

Javnost Bosne i Hercegovine može komentirati radove, ali Istraživački sektor nema mogućnost da odgovara na komentare i diskutira o istraživanju.

Informacije navedene u sadržaju istraživanja važeće su u trenutku pripreme istraživanja i one se ne ažuriraju nakon objave istraživanja.

Istraživanje ne odražava zvaničan stav Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine (PSBiH).

INTERNI AKT O OBAVLJANJU POSLOVA PROTOKOLA U PARLAMENTIMA

U ovom istraživanju, prema zahtjevu naručioca, obrađeno je pitanje da li u parlamentima, uz primjenu općeprihvaćenih normi i običaja diplomatskog protokola, kao i relevantnih međunarodnopravnih propisa iz ove oblasti, postoji još i interni akt koji propisuje procedure i postupanje u obavljanju poslova protokola (na primjer, prilikom priprema za posjetu strane delegacije na čijem čelu je predsjednik parlamenta, priprema bilateralnog sastanka, priprema konferencije, organizacije prijema čiji domaćin je predsjednik parlamenta itd.).

Istraživanje sadrži pregled postojanja internog akta o obavljanju poslova protokola u parlamentima 26 zemalja te u Evropskom parlamentu. Od toga, u parlamentima 20 zemalja nema internog akta o obavljanju poslova protokola, nego se primjenjuju ustaljena međunarodna pravila, običaji i praksa protokola, relevantni međunarodnopravni akti, udžbenici i stručna djela, uz blisku saradnju s državnim protokolom, diplomatskim protokolom ministarstva vanjskih poslova i drugim državnim organima. Interni akti o protokolu postoje u parlamentima Estonije, Latvije, Norveške, Slovenije, Švedske, Švicarske te u Evropskom parlamentu.

***

U Parlamentu **Austrije** interno uputstvo koje je pripremio sada rasformirani sektor za protokol djelimično je zastarjelo te iz tog razloga nije dostupno. Osim toga, u svakodnevnom radu službenici protokola konsultiraju i standardnu literaturu o protokolu, kao što je na primjer "Protokoll mit Zeremoniell und Etikette" 2002 (ISBN 978-3-902020-19-2) autora Karla Urschitza. O rezerviranju avionskih letova ima nekoliko standardiziranih pisanih uputstava, dok se poslovi u vezi s poklonima, rezerviranjem hotelskog smještaja i drugi obavljaju na osnovi praktičnog iskustva.

Sadašnji *odjel za protokol i organiziranje skupova* glavni je odjel za organiziranje međunarodnih posjeta na visokom nivou od prve faze planiranja (rezervacija putovanja za odlaznu posjetu, komunikacija s ambasadama i zajednička priprema programa, organiziranje prevoza itd.) do provođenja i nadgledanja posjete (doček na aerodromu, prevoz, hotelski smještaj, sastanci, fotografiranje, večere itd.).

Ovaj odjel, koji ima 11 zaposlenih, također obavlja internu komunikaciju sa ostalim službama i odjelima u administraciji Parlamenta i brine se o protoku informacija i provođenju priprema i organizacije. Dostupan je predsjednicima domova i njihovim saradnicima. Odjel također komunicira s Ministarstvom vanjskih poslova, Ministarstvom unutrašnjih poslova, Uredom Predsjednika Austrije, policijom itd. i brine se o tome da ova komunikacija uredno funkcioniра. Šef ovog odjela rukovodi pripremom posjeta, u saradnji sa ostalim organizacionim jedinicama Parlamenta, kao i organiziranjem skupova u Parlamentu za građane.

U Predstavničkom domu Parlamenta **Belgije** ne postoji interni akt o obavljanju poslova protokola (niti je u planu), osim za godišnje obilježavanje značajnih historijskih događaja. Odjel za protokol ima 8 zaposlenih. U Senatu Belgije također nema internog akta o obavljanju poslova diplomatskog protokola, nego se svakodnevni poslovi obavljaju u skladu s

preseansom, praksom belgijskog protokola i domaćom tradicijom. Odjel za protokol ima 10 zaposlenih, a obavlja poslove u vezi s državnim, službenim i radnim posjetama, ceremonijama te organizacijom skupova i obilaska parlamenta za građane. U oba navedena odjela poslovi se obavljaju u skladu s karakteristikama svake pojedinačne konkretne posjete ili skupa, uz poštovanje ustaljenih diplomatskih pravila ponašanja.

U Parlamentu **Bugarske** poslovi protokola obavljaju se po Zakonu o državnom protokolu i državnom pravilniku o provođenju ovog zakona.

U Predstavničkom domu Parlamenta **Češke Republike** ne postoji interni akt o obavljanju poslova protokola. Ministarstvo vanjskih poslova glavni je koordinator ujednačene primjene principa i pravila protokola u praksi državnih organa, koji se brine da se u svim organima ovi principi primjenjuju na isti način. Ove jedinstvene principe i pravila zajednički su pripremili Diplomatski protokol Ministarstva vanjskih poslova, Protokol predsjednika Republike, Odjel za protokol Senata, Odjel za protokol predsjednika Predstavničkog doma Parlamenta i Ured za protokol i vanjske odnose Vlade. U Predstavničkom domu Parlamenta prilikom obavljanja poslova protokola također se primjenjuje Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji Sekretarijata, koji propisuje zadatke i poslove organizacionih jedinica.

U Parlamentu **Finske** ne postoji interni akt o obavljanju poslova protokola, kao ni odjel za protokol. Poslove protokola obavlja Sektor za međunarodne odnose, koji također blisko surađuje s Uredom predsjednika države i Sektorom za protokol Ministarstva vanjskih poslova.

U Parlamentu **Francuske** nema internog akta o obavljanju poslova diplomatskog protokola. Odjel za protokol, za internu upotrebu, priprema i redovno ažurira listu preseansa poslanika te uputstvo o organizaciji i rasporedu sjedenja za ceremonije u Parlamentu i državne ceremonije na kojima se predstavlja i Parlament. Na posjete koje prima predsjednik Parlamenta, što je dio državnog protokola i mora imati kvalifikaciju radne, službene ili državne posjete, primjenjuje se protokol koji je propisalo Ministarstvo vanjskih poslova za odnose s drugim državama, a koji uređuje organizaciju sastanka, prijema, ručka, večere itd. Uredbom broj 896-655 iz 1989. propisan je preseans za ceremonije na državnom nivou.

U Parlamentu **Grčke**, kao ni u Parlamentu **Hrvatske**, nema internog akta o obavljanju poslova protokola, nego se primjenjuje općeprihvaćena i uobičajena međunarodna praksa protokola. U Hrvatskoj poslove protokola obavlja Ured za protokol Parlamenta, uz podršku Diplomatskog protokola Ministarstva evropskih i vanjskih poslova za posjete visokog nivoa, kao i podršku ambasada Hrvatske u zemljama koje posjećuje predsjednik Parlamenta. Ured za protokol primjenjuje ustaljenu međunarodnu praksu u poslovima protokola i uputstva iz dokumenta koji je pripremio nekadašnji državni protokol 1996. godine. Službenici ureda za protokol organiziraju programe za predsjednika i predsjedništvo Parlamenta Hrvatske u zemlji i inostranstvu, a prilikom posjeta radnih tijela - pomažu savjetima o praksi protokola.

U Parlamentu **Mađarske** također nema internog akta o obavljanju poslova protokola. Odjel za protokol blisko surađuje s protokolom u ostalim državnim organima, a poslovi protokola propisani su pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i u detaljnim opisima poslova pojedinačnih radnih mjesta.

Parlament **Islanda** nema interni akt o obavljanju poslova diplomatskog protokola, niti odjel za protokol, a poslove organizacije službenih posjeta obavlja jedan od službenika. Parlament **Kanade** također nema interni akt o obavljanju poslova protokola.

Parlament **Luksemburga**, Parlament **Nizozemske**, kao ni **Parlament Njemačke**, nemaju interni akt o obavljanju poslova diplomatskog protokola. U Njemačkoj za državni protokol zadužen je Odjel za protokol u Ministarstvu unutrašnjih poslova, gradnje i zajednice. U Bundestagu Odjel za protokol ima 11 zaposlenih, direktno je vezan za ured generalnog sekretara, a obavlja poslove protokola za predsjednika i pet potpredsjednika Bundestaga, dok članovi Bundestaga mogu uvijek tražiti od njih savjet o pitanjima protokola.

U Parlamentu **Poljske** nema internog akta o obavljanju poslova protokola. Parlament **Portugala** također nema takav interni akt, nego se primjenjuju Ustav, Poslovnik, Zakon o preseansu, Zakon o organizaciji i radu službi Parlamenta, ustaljena međunarodna pravila i praksa diplomatskog protokola, tradicija i običaji države Portugal, kao i Bečka konvencija o diplomatskim odnosima i Bečka konvencija o konzularnim odnosima, koje sadrže pravila o imunitetu, privilegijama itd. Odjel za odnose s javnošću i protokol priprema nekoliko dokumenata kao smjernice za obavljanje zadataka prilikom organiziranja posjeta, ceremonija, konferencija itd.

U parlamentima **Sjeverne Makedonije**, **Španije**, **Turske** i **Ujedinjenog Kraljevstva** nema internog akta o obavljanju poslova protokola.

***

Parlament **Estonije** od 2013. ima pisane smjernice za prijem posjeta visokog nivoa i organiziranje ceremonija, pod nazivom "Principi prijema stranih gostiju i organiziranja ceremonija u Parlamentu i Sekretarijatu", dostupne na estonskom jeziku. Odluku o njima donio je generalni sekretar Parlamenta. Službenici protokola blisko sarađuju sa službenicima protokola u drugim državnim organima i Sektorom za državni protokol u Ministarstvu vanjskih poslova. Po mišljenju protokola ovog parlamenta, pisane smjernice trebaju biti dovoljno fleksibilne da se mogu prilagoditi situaciji (kao što je bilo, na primjer, tokom pandemije), te da pretjerano propisivanje može biti prepreka. Također preporučuju da se blisko sarađuje s kolegama u drugim institucijama u zemlji te kolegama u drugim parlamentima.

Parlament **Latvije** ima interni akt o obavljanju poslova protokola, koji je namijenjen samo za internu upotrebu. Parlament **Norveške** ima nekoliko internih akata o obavljanju poslova diplomatskog protokola, prema nivou i veličini posjete, koji služe samo za internu upotrebu.

Parlament **Slovenije** ima interni akt pod nazivom Protokolarna pravila Parlamenta-Uputstva za ponašanje prilikom protokolarnih događaja-Radni priručnik, a također ima i Pravilnik o međunarodnim odnosima. Prilikom posjete predsjednika parlamenta, predsjednika vlada, ministara vanjskih poslova i drugih zvaničnika predsjedniku Parlamenta, Parlament sarađuje s Protokolom Republike i Diplomatskim protokolom Ministarstva vanjskih poslova.

U Parlamentu **Švedske** također postoji interni akt, za internu upotrebu, koji sadrži uputstva za postupanje prilikom planiranja i provođenja službene posjete stranog predsjednika parlamenta, koja predstavlja najvišu formu dolaznih posjeta visokog nivoa Parlamentu Švedske, a traje 2 do 3 dana. Nešto jednostavniji protokol se primjenjuje prilikom dolaznih posjeta šefova država ili šefova vlada, čiji domaćini su kralj, odnosno Vlada. Ovakve posjete parlamentu obično traju 1 do 2 sata. Jednostavniji protokol primjenjuje se prilikom organiziranja programa posjete stranih članova parlamenta, na primjer kada članovi nekog radnog tijela stranog parlamenta

posjećuju Parlament Švedske radi sastanaka s ekvivalentnim radnim tijelom u Parlamentu Švedske i kada posjeta obično traje pola dana do jedan dan.

U Parlamentu **Švicarske** postoji interni priručnik za službenike protokola i ostalih organizacionih jedinica prilikom organiziranja službenih posjeta, koji je prerađen u 2021. godini. Odjel za protokol i putovanja ima dva službenika.

U **Evropskom parlamentu** na poslove protokola primjenjuju se tri akta. Na prvom nivou je Pravilnik o službenim posjetama, koji je usvojilo Predsjedništvo Evropskog parlamenta. Na drugom nivou - nivou administrativnog uputstva je Priručnik protokolarne službe, koji se zasniva na praksi primjene standardnih pravila protokola u Evropskom parlamentu, a sadrži i listu preseansa koja se primjenjuje u ovom parlamentu. Na trećem nivou su Pravila za provođenje navedenog pravilnika i priručnika, koja služe samo za internu upotrebu. Ova Pravila prerađena su i ažurirana su tokom 2020. godine.

Izvor informacija:

Odgovori parlamenata na Upit ECPRD broj 4730 od 26.4.2021.